

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

**Văn mẫu tổng hợp phân tích, cảm nhận hình ảnh con sông Đà với tính cách hung bạo trong tác phẩm Người lái đò sông Đà của Nguyễn Tuân.**

**Đề bài:** Cảm nhận của anh/chị về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà trong đoạn trích *Người lái đò sông Đà* của Nguyễn Tuân.

\*\*\*

### Lập dàn ý chi tiết

#### **I. Mở bài:**

- Là một nhà văn tài hoa, độc đáo, Nguyễn Tuân thích miêu tả những cái gì dữ dội, mãnh liệt hoặc đẹp một cách tuyệt đỉnh. Những trang viết hay nhất của ông thường là những trang tả đèo cao, vực sâu, thác nước.

- Nguyễn Tuân yêu thiên nhiên tha thiết, ông có nhiều phát hiện tinh tế về vẻ đẹp của núi sông, cỏ cây trên đất nước mình. Bút kí "Người lái đò sông Đà" đã thể hiện đậm nét phong cách Nguyễn Tuân. Cảm hứng về dòng sông Đà "hung bạo và trữ tình" chảy trên trang văn của Nguyễn Tuân biến vùng sông nước ấy thành một hình tượng nghệ thuật đặc sắc.

#### **II. Thân bài:**

*\* Phân tích tính cách hung bạo của con sông Đà:*

- Vách đá "đá bờ sông dựng vách thành" và những bức thành vách đá cao chẹt chặt lấy lòng sông hẹp. Cái hẹp của lòng sông tác giả tả theo đủ cách:

+ "Mặt sông chỗ ấy chỉ lúc đúng ngọ mới có mặt trời"

+ "Con hổ con nai có thể vọt qua sông, và chỉ cần nhẹ tay thôi cũng có thể ném hòn đá từ bờ bên này qua bên kia vách"

+ "Ngồi trong khoang đò qua quãng ấy, đang mùa hè cũng thấy lạnh, cảm thấy mình như đứng ở hè một cái ngõ mà ngóng vọng lên một cái khung cửa sổ nào trên cái tầng nhà thứ mấy nào vừa tắt phụt đèn điện"

-> So sánh vừa chính xác, tinh tế, vừa bất ngờ và lạ lùng. Cảm giác như Nguyễn Tuân luôn lục lọi đến tận kiệt cùng cái kho ấn tượng ăm ắp này để tìm cho được một cách nói có thể làm kinh động hồn trí con người.

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

- Gió trên sông Đà: "Dài hàng cây số nước xô đá, đá xô sóng, sóng xô gió, cuồn cuộn luồng gió gùn ghè suốt năm" -> bằng lối viết tài hoa, những câu văn diễn đạt theo kiểu móc xích, cấu trúc câu trùng điệp, gợi hình ảnh con sông Đà cuồn cuộn, dữ dằn như lúc nào cũng muốn tiêu diệt con người.

- Những hút nước ở quãng Tà Mường Vát: "nước ở đây thở và kêu như cửa cống cái bị sặc", "chỗ giếng nước sâu ặc ặc lên", "những cái hút nước loi tuột bề gỗ xuống hoặc hút những chiếc thuyền xuống rồi đánh chúng tan xác" -> Lối so sánh độc đáo khiến con sông Đà không khác gì loài thủy quái với những tiếng kêu ghê rợn như muốn khủng bố tinh thần và uy hiếp con người.

- Âm thanh thác nước sông Đà:

+ Nguyễn Tuân như một nhạc trưởng đang điều khiển một dàn giao hưởng chơi thật hùng tráng bài ca của gió thác xô sóng đá.

+ Ban đầu tác giả mới đề cập lên khúc như đang "oán trách", "van xin", "khiêu khích", "giọng gằn mà chế nhạo". Thế rồi bất ngờ âm thanh được phóng to hết cỡ, các nhạc khí bùng bùng thét lên khúc nhạc của một thiên nhiên đang ở đỉnh điểm của một cơn phản kích mạnh mẽ và man dại: "nó rống lên như tiếng một ngàn con trâu mộng đang lồng lộn giữa rừng vầu rừng tre nứa nổ lửa", "rừng lửa cùng gầm thét với đàn trâu da cháy bùng bùng" -> Sự liên tưởng vô cùng phong phú, âm thanh của thác nước sông Đà được Nguyễn Tuân miêu tả không khác gì âm thanh của một trận động rừng, động đất hay nạn núi lửa thời tiền sử. Lấy lửa để tả nước, lấy rừng để tả sông, Nguyễn Tuân quả là đã chơi ngôn ngữ trong nghệ thuật.

- Bằng thủ pháp nhân hóa, người đọc nhận ra từng sắc diện người trong những hình thù đá vô tri. Nguyễn Tuân đã dùng sức mạnh điêu khắc của ngôn từ để thổi hồn vào từng thớ đá: "Cả một chân trời đá" mặt hòn nào trông cũng "ngỗ ngược", "nhăn nhúm", "méo mó" -> Những hòn đá vô tri vô giác nhưng qua cái nhìn của Nguyễn Tuân chúng mang vẻ du côn của thiên nhiên hoang dại và hung dữ với ba trùng vi thạch trận.

+ Trùng vi thạch trận thứ I: Bọn đá đưa thì "hất hàm" đưa thì "thách thức", "mặt nước hò la ùa vào bẻ gãy cán chèo", sóng nước "đá trái, thúc gối vào bụng vào hông thuyền".

+ Trùng vi thạch trận thứ II: "Sông nước bài binh bố trận ở khắp nơi, tăng nhiều cửa tử, cửa sinh nằm ở phía hữu ngạn"

+ Trùng vi thạch trận thứ III: Sông Đà sắp đặt bên phải bên trái đều là luồng chết, luồng sống ở ngay giữa.

-> Con sông Đà hung bạo, tàn ác không khác gì "kẻ thù số một của con người". Nhưng cũng chính từ hình ảnh con sông ấy lại là kẻ tôn vinh tài năng nghệ thuật tài hoa, tài tử và

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

cực kì uyên bác của một ngòi bút số một về thể loại tùy bút Việt Nam.

### III. Kết bài:

- Phong cách Nguyễn Tuân độc đáo và phong phú. Ở tùy bút "Người lái đò sông Đà" chúng ta thấy phong cách giá trị của ông thể hiện rõ nhất là sự nhọn sắc của giác quan nghệ sĩ đi đôi với một kho chữ nghĩa giàu có và đầy màu sắc, lối văn rất mực tài hoa. Dòng sông Đà "hung bạo và trữ tình" chảy mãi trong dòng văn học nước nhà như niềm yêu mến và tự hào về cỏ cây sông núi quê hương của nhà văn Nguyễn Tuân.

### Top 2 bài văn hay phân tích tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

#### Bài số 1:

Trong lịch sử nhân loại, mỗi dòng sông lớn đều bồi đắp nên một nền văn minh. Trong địa hạt văn học Việt Nam, mỗi dòng sông đều gắn với một phong cách nghệ thuật. Ta đã được chiêm ngưỡng một dòng sông mênh mông, hoang vắng, buồn man mác, thấm đẫm nỗi nhớ nhà trong "*Tràng Giang*" của Huy Cận; hay một khung cảnh đìu hiu, cách biệt của thiên nhiên sông nước Kinh Bắc trong "*Bên kia sông Đuống*" của Hoàng Cầm. Nếu những bài thơ trên chỉ là điều kiện, là khách thể để các nhà thơ bày tỏ lòng mình thì đến với *Người lái đò sông Đà*, người đọc mới cảm nhận được rõ nét về một tác phẩm viết về một dòng sông thực sự. Dưới ngòi bút tài hoa của Nguyễn Tuân, hình ảnh dòng sông "độc bắc lưu" hiện lên với những vẻ đẹp độc đáo. Trên cái nền thiên nhiên kì vĩ ấy, Nguyễn Tuân cũng đã làm nổi bật lên vẻ đẹp tài hoa nghệ sĩ trong những người lao động bình thường mà ông luôn gọi là "chất vàng mười đã qua thử lửa" bấy lâu mình vẫn khao khát, kiếm tìm.

"*Người lái đò sông Đà*" được sáng tác vào năm 1958 và được in vào tập "*Sông Đà*" năm 1960. Trong chuyến đi gian khổ và hào hứng tới miền Tây Bắc xa xôi, rộng lớn không chỉ thỏa mãn khát khao xê dịch mà chủ yếu là tìm kiếm chất vàng của thiên nhiên Tây Bắc và thứ vàng mười đã qua thử lửa nơi tâm hồn con người

Mở đầu bài là lời đề từ "Chúng thủy giai đông tâu – Đà giang độc bắc lưu". Khẳng định nét độc đáo của dòng sông Đà: Mọi con sông đều chảy về hướng Đông, chỉ có sông Đà chảy theo hướng Bắc khẳng định cá tính độc đáo của Nguyễn Tuân trong dòng sông văn chương: Một nhà văn có ý thức sâu sắc về cái tôi cá nhân, về bản ngã, về cá tính riêng trong sáng tạo nghệ thuật.

Nguyễn Tuân không khỏi làm ta ngỡ ngàng trước sự hùng vĩ, dữ dội của con Sông Đà. Cảnh đá bờ sông dựng vách thành. Những vách đá cao vút, dựng đứng "Mặt sông chỗ ấy chỉ lúc đúng ngọ mới có mặt trời". Lòng sông nhỏ hẹp, lưu tốc dòng chảy lớn "Có vách

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

Đá thành chẹt lòng Sông Đà như một cái yết hầu. Đứng bên này bờ nhẹ tay ném hòn đá qua bên kia vách. Có quãng con nai con hổ đã có lần vọt từ bờ này sang bờ kia”. “Ngồi trong khoang đò qua quãng ấy, đang mùa hè mà cũng thấy lạnh, cảm thấy mình như đang đứng ở hè một cái ngõ mà ngóng vọng lên một khung cửa sổ nào trên cái tầng nhà thứ mấy nào vừa tắt phụt đèn điện”. Bằng nghệ thuật so sánh độc đáo, Nguyễn Tuân đã cho thấy sự nguy hiểm, bí ẩn của dòng sông. Một nơi lòng sông nhỏ hẹp, lưu tốc dòng chảy lớn với những vách đá cao vút, vững chãi giờ đây đang trở nên nguy hiểm vô cùng. Cứ thử tưởng tượng con thuyền nào mà kẹt vào cái khe ấy thì tiến không được, lùi cũng không xong, chỉ chờ sóng nước và đá đập cho tan xác mà thôi.

Quần thể thiên nhiên: nước, sóng, gió và đá sông Đà “Lại như quãng mặt ghềnh Hát Loóng dài hàng cây số nước xô đá, đá xô sóng, sóng xô gió, cuồn cuộn luồng gió gùn ghè suốt năm...”. Thủ pháp nghệ thuật tăng tiến “nước xô đá, đá xô sóng, sóng xô gió” như mô phỏng hình ảnh những con sóng dữ cuồn cuộn chồm lên nhau theo chiều ngang, vút lên cao theo chiều dọc rồi đổ ập xuống, cuồn cuộn ghê rợn trên mặt ghềnh.

Từ trên nhìn xuống mặt sông: những cái hút nước “như những cái giếng bê tông thả xuống sông để chuẩn bị làm móng cầu”, “những cái hút xoáy tít đáy” Từ dưới lòng sông nhìn ngược lên: “thành giếng xây bằng nước sông xanh ve một áng thủy tinh khối đúc dày, khối pha lê xanh như sắp vỡ tan ụp vào”.

Những âm thanh ghê rợn “Nước thở và kêu như cửa cống cái bị sặc”, “những cái giếng sâu nước ặc ặc lên như vừa rót dầu sôi vào” khủng bố tinh thần con người: “thở và kêu như cửa cống cái bị sặc”, “nước ặc ặc lên như vừa rót dầu sôi vào”, sẵn sàng nhấn chìm bất kì con thuyền nào không kịp chèo nhanh hay tay lái không vững, hoặc bất kì bè gỗ nào vô ý khi đi qua chúng. “Không thuyền nào dám men gần những cái hút nước ấy, thuyền nào cũng chèo nhanh để lướt quãng sông”, “chèo nhanh và tay lái cho vững mà phóng qua cái giếng sâu”, “nhiều bè gỗ rừng đi nghênh ngang vô ý là những cái giếng hút ấy nó lôi tuột xuống”, “có những thuyền đã bị cái hút nó hút xuống, thuyền trông ngay cây chuối ngược rồi vụt biến đi, bị dìm và đi ngầm dưới lòng sông đến mươi phút sau mới thấy tan xác ở khuỷnh sông dưới”. Âm ảnh, đe dọa con người, những âm thanh man rợ của sông Đà gợi liên tưởng đến một loài động vật hung dữ, đang cuồn cuộn tìm lối thoát thân. Hùng vĩ, choáng ngợp bởi một chân trời đá với những bọt nước trắng xóa mờ đi trên mặt sóng “. Tới cái thác rồi. Ngọt khúc sông lượn, sóng bọt đã trắng xóa cả một chân trời đá”.

Tác giả đã dùng kiến thức về quân sự, võ thuật, thể thao, thủ pháp nghệ thuật nhân hóa, thậm xưng để làm nổi bật cái nham hiểm, xảo quyệt của sông Đà. Dưới ngòi bút của Nguyễn Tuân, con sông Đà hung bạo, tàn ác không khác gì “kẻ thù số một” của con người. Chẳng thế mà sông Đà được gắn với câu đồng dao thần thoại Sơn Tinh Thủy Tinh: “Núi cao sông hãy còn dài/ Năm năm báo oán đời đời đánh ghen”.

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

### Bài số 2:

*Ôi những dòng sông bắt nước từ đây*

*Mà khi về đất nước mình thì bắt lên câu hát*

Những dòng sông yêu thương của quê hương, đất nước Việt Nam tự bao giờ đã trở thành nguồn cảm hứng dạt dào cho các văn nghệ sĩ. Đường như mỗi nhà văn, nhà thơ lại có một dòng sông để thương, để nhớ của riêng mình. Nguyễn Hoàng Cầm tha thiết với sông Đuống thân thương; Hoàng Phủ Ngọc Tường đắm đuối sông Hương thơ mộng, kiêu diễm thì Nguyễn Tuân say đắm vẻ đẹp hung bạo, trữ tình. Với niềm say mê đắm đuối cùng vốn trí thức tài hoa, Nguyễn Tuân đã tạo nên trang văn độc đáo “**Người lái đò sông Đà**”.

Là cây đại thụ của rừng đầu nguồn văn học Việt Nam, Nguyễn Tuân luôn say mê những cái phi thường, tuyệt đỉnh, tuyệt đối, thích cảm xúc mạnh. Ưa khám phá sự vật, hiện tượng đến tận chân tơ kẽ tóc, trang văn của Nguyễn Tuân phô diễn kiến thức hết sức uyên bác: lịch sử, địa lí, âm nhạc, văn chương, thể thao, quân sự.

Ngay từ lời đề từ của tác phẩm, Nguyễn Tuân đã đóng đinh vào lòng người đọc ấn tượng về sự ngang ngạnh bướng bỉnh, lạ thường:

*Mọi dòng sông đều chảy về hướng Đông*

*Duy chỉ có sông Đà là ngược dòng chảy theo hướng Bắc*

Ngay sau lời đề từ, Nguyễn Tuân đã tỉ mỉ liệt kê tên của 73 con thác độc dữ của sông Đà. Nhưng hùng vĩ của sông Đà không chỉ có thác mà còn ở cảnh đá bờ sông. Cái sừng sững của vách đá, cái lạnh lẽo tối om và thắt hẹp lại của quãng sông hiện lên rõ mồn một trước mắt người đọc bởi hàng loạt hình ảnh, sự kiện, phép so sánh mới lạ của Nguyễn Tuân. Đá hay bờ sông dựng đứng, cao ngút trời, mặt sông chỉ lúc đứng ngọn mới có mặt trời. Quãng sông rất hẹp đến mức con hồ, con nai cũng có thể vọt qua được. Đi giữa vách đá cao vọt vọt, đen đúa giữa mùa hè mà cũng cảm thấy lạnh người và tối om. Như đứng ở hè một cái ngõ ngóng vọng lên một khung cửa sổ trên cái tầng thứ mấy của tòa nhà vừa tắt phụt đèn điện.

Đâu chỉ hung bạo hùng vĩ, sông Đà còn vô cùng hung bạo, dữ dằn. Ở quãng mặt ghềnh Hát Loóng dài hàng ngàn cây số, nước xô đá, đá xô sóng, sóng xô gió, cuồn cuộn gùn gò suốt năm như lúc nào cũng muốn lấy mạng những người lái đò qua đây. Với những điệp từ, câu văn như dậy sóng, dậy gió. Diện mạo của sông Đà thật gớm ghiếc hung dữ chẳng khác nào tên lưu manh, côn đồ, giang hồ chuyên nghề đâm, thuê, chém, mướn.

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

Những cái hút nước sông Đà còn đáng sợ hơn và thực sự trở nên hiểm ác trong trang văn của Nguyễn Tuân. Với tham vọng đem đến cho người đọc cảm giác chân thực, sống động nhất về sự hung dữ của cá thác nước, Nguyễn Tuân đã tung ra một đội quân hùng hậu: văn chương, điện ảnh, thể thao,... Chỉ riêng trong đoạn văn đã có nhiều so sánh, liên tưởng độc đáo. Người đọc dễ hình dung về cái hút nước khủng khiếp trên sông Đà. Nước xoáy tít đáy, sâu hun hút như cái giếng bê tông thả xuống làm móng cầu. Từ đáy cái hút nước lên đến mặt chênh nhau vài sải tay. Nước thở và kêu như cái cống bị sặc, có lúc ặc ặc nghe như vùa rót dầu sôi vào. Thuyền bè vô ý qua đây, không vững tay chèo liền bị lôi tuột xuống, trông cây chuối ngược, đi ngằm dưới lòng sông, mười phút sau mới tan tác ở quãng sông dưới. Chưa dừng lại ở đó, Nguyễn Tuân còn muốn người đọc nảy ra ý tưởng điện ảnh táo bạo. Nhà văn nghĩ đến chuyện một anh quay phim ngồi vào thuyền rồi cho cả mình, cả máy quay để thu ảnh, truyền đến cho người đọc cả khối nước sắp ụp vào mình. Thiết nghĩ không cần đến sự phiêu lưu mạo hiểm của người quay phim ấy nữa bởi chỉ cần đọc văn Nguyễn Tuân, ta đã cảm thấy như được xem một bộ phim 3D sống động

Nói đến hung bạo của sông Đà tất phải nói đến cái dữ dằn của con thác. Còn nhớ trong *Tây Tiến*, Quang Dũng từng miêu tả:

*Chiều chiều oai linh thác gầm thét*

Về hung dữ của con thác trong trang thơ của Quang Dũng chưa thấm gì với trang văn của Nguyễn Tuân. Ông đã chỉ điểm ra vài giọng điệu của con thác nghe đã thấy rợn người. “Tiếng thác nước nghe như oán trách, rồi nghe như là van xin, rồi lại như khiêu khích, khi giọng gằn mà chế nhạo. Thế rồi, nó bất thần rống lên như tiếng một ngàn con trâu mộng giữa rừng vầu, rừng tre nứa, đang phá tuông rừng lửa, rừng lửa cùng gầm thét với đàn trâu da cháy bùng bùng. Dưới ngòi bút của Nguyễn Tuân, những con thác sông Đà có khác nào con quái vật hung hãn trong cơn bứt phá, tức tối và tuyệt vọng. Cái lạ là Nguyễn Tuân đã dùng từ để tả nước, lấy rừng tả thác. Đó quả là cách chơi ngôn ngữ trong văn chương của Nguyễn Tuân.

Hết uy hiếp người lái đò bằng thác dữ, sông Đà lại dàn bày thạch trận với dã tâm tiêu diệt mọi con thuyền. Sông Đà tung ra một lực lượng hết sức hùng hậu, thiện chiến, với đủ tướng dữ, quân tợn, đũa nào trông cũng ngỗ ngược, dữ dằn. Bọn giặc đá còn mưu mô, bí mật mai phục để bẫy con thuyền. Thoạt nhìn, thấy mặt sông trắng xóa cả một chân trời đá. Những hòn, những tảng tưởng như nó đứng, nó ngồi, nằm tùy theo sở thích. Nhưng hoàn toàn không phải vậy, chúng âm mưu bày binh bố trận hòng hại chết con thuyền đối phương. Chúng giàn ba vòng vây cực hiểm ác. Mỗi vòng vây, chúng mở rất nhiều cửa tử, chỉ duy nhất một cửa sinh. Cửa sinh lại bố trí lắt léo, lúc bên phải, lúc bên trái, khi ở giữa. Vòng đầu, nó làm ra vẻ sơ hở để dụ con thuyền đối phương vào sâu rồi sau đó tung ra cú đánh khuấy quật vu hồi. Khi con thuyền xa vào trận đại, đá thác và sông nước nhất tề sông lên, hợp đồng tác chiến, đánh hội đồng. Chúng đánh dồn dập, tới tấp với những miếng đòn hiểm độc. Chúng âm mưu đánh tan tất cả thuyền trưởng và thủy thủ ngay ở chân thác. Qua ngòi bút tài hoa, trí tưởng tượng phong phú của Nguyễn Tuân, sông Đà

## Cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà

hiện nguyên hình là con quái vật khổng lồ nham hiểm, xảo quyệt, đù mưu ma, chước quỷ, đầy dã tâm thâm độc.. Cứ thế, sự dữ dằn, hung bạo, hiểm ác của sông Đà – kẻ thù số một của con người Tây Bắc cứ nhân lên trùng trùng trong liên tưởng, tưởng tượng của người đọc. Đọc trang văn mà ta như lạc vào trận địa đủ thiên la địa võng

Khám phá vẻ đẹp hung bạo của sông Đà, Nguyễn Tuân không dừng lại ở việc tạc khắc vào tâm trí người đọc tính cách bạo dạn, có một không hai của con sông Tây Bắc mà còn bộc lộ khát vọng lớn của mình - khát vọng của một công dân đầy tâm huyết với công cuộc xây dựng cuộc sống mới. Khi khám phá sự dữ dằn của sông Đà, Nguyễn Tuân đã liên tưởng tới cái tuyền-bin thủy điện to lớn của sông Đà. Sông Đà trở thành dòng sông của ánh sáng, đã dâng tặng cho đất nước nguồn năng lượng dồi dào, ánh sáng của sông Đà đã đi khắp đất nước làm giàu cho bao hồn quê.

Cái đẹp vốn tiềm tàng trong đời sống, vũ trụ nhưng phát hiện được cái đẹp và truyền đến người đọc tình yêu và niềm say mê với cái đẹp lại là chuyện không dễ dàng. Ghi nhớ điều này, chúng ta thêm trân trọng Nguyễn Tuân, người nghệ sĩ bằng niềm say mê thiên nhiên và bằng tay phù thủy ngôn ngữ, đã giúp người đọc chiêm ngưỡng đắm say trước vẻ đẹp của sông Đà của thiên nhiên Tây Bắc hung bạo mà hùng vĩ. Chính trang văn của Nguyễn Tuân đã bồi đắp thêm tình yêu quê hương, đất nước cho chúng ta.

---

Trên đây là gợi ý dàn bài tham khảo và một số bài văn mẫu hay nhất phân tích, cảm nhận về tính cách hung bạo của hình tượng sông Đà trong tác phẩm *Người lái đò sông Đà* (Nguyễn Tuân). Truy cập mục tài liệu [Văn mẫu lớp 9](#) để tham khảo thêm những bài văn hay lớp 9 hay nhất do Đọc Tài Liệu tổng hợp và biên soạn.